

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
The Community Development Operation in Khao Chamao District
Community in Rayong Province

พีรพร หมั่นพรม¹ และ พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต²

Peeraporn Munro and Pongsatean Luengalongkot

Article History

Received: 2021-10-30

Revised: 2021-12-23

Accepted: 2022-02-04

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง และ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จำนวน 375 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย ในการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ Independent Sample t-test ในกรณีที่มีตัวแปรไม่เกิน 2 กลุ่มและใช้สถิติ One - way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่ม ขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำการทดสอบหาความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

¹ นิสิตคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Student of the Faculty of Political Science and Law; Burapha University,

E-mail: peeraporn.doh18@gmail.com *Corresponding author

² อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Lecturer at the Faculty of Political Science and Law; Burapha University

Abstract

The objectives of this study were to study the level of opinion and to compare the opinion of the citizens toward the community development operation in Khao Chamao District community in Rayong Province. The citizens were categorized based on gender, age, and level of education. The sample group included 375 representatives of the household living in Khao Chamao District. Simple Random Sampling technique was used to recruit the participants. The research instrument for gathering data was a survey. The statistical methods for analyzing data were frequency, percentage, standard deviation, and mean. To test the hypothesis, independent sample t-test was applied to test of up to 2 variable groups and One-way ANOVA was applied to compare the difference between 3 or more independent variables. Once the difference was found with the statistical significance of .05, LSD (Least significant difference test) was applied to test the difference of each pair. The research of the community development operation in Khao Chamao District community in Rayong Province found that 1. most citizens in Khao Chamao District had moderate level of opinion toward the community development operation. 2. To compare the opinions of the citizens toward the community development operation in Khao Chamao District community in Rayong Province, it was found that the opinions toward the community development operation were not different when categorizing based on personal factors: gender and level of education. However, the citizens with different age and career had different opinions toward the community development operation with statistical significance of .05.

Keywords: Community Development Operation, Khao Chamao District Community, Rayong Province

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12, หน้า 6) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกจะส่งผลให้ประชาชนในประเทศมีการตื่นตัวต่อการพัฒนาที่เข้ามาในพื้นที่ เช่น เทคโนโลยีที่ทันสมัย

ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม สมัยใหม่ และความสะดวกสบายของรูปแบบการกลายเป็นเมืองในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่แต่ประชาชนบางส่วนในชุมชนที่ยังคงใช้รูปแบบวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและมีมุมมองเชิงบวกต่อการดำเนินวิถีชีวิตแบบสังคมชนบท ความแตกต่างดังกล่าวส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันในบริบทสังคมที่ทำให้สภาพชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาด้านต่างๆ ที่เข้ามาในพื้นที่ (ทัศนาศุทธิการกิจ, 2558: 8) ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจ สังคมมีปัญหาการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน เป็นภาพสะท้อน ความจริงให้เห็นถึงการพัฒนามตามกระแสโลกาภิวัตน์ของตะวันตก ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ขาดความสมดุลอย่างรุนแรง กลายเป็นสังคมแห่งการบริโภค มุ่งความเจริญเติบโตทางด้านวัตถุเป็นหลัก ส่งผลให้เกิดการพัฒนาแบบกระจุกตัว เฉพาะบางพื้นที่บางชุมชน โดย

ไม่กระจายความเจริญไปยังพื้นที่หรือชุมชนอื่น เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนภายในประเทศเพิ่มขึ้น (วิทยา และ จานงค์, 2555)

การพัฒนาชุมชนเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่และมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้มีความเสมอภาคกัน ซึ่งใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ปีพ.ศ. 2552 โดยให้กรมการพัฒนาชุมชนมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของประชาชน สนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์ข้อมูลสารสนเทศ พัฒนาการศึกษา การวิเคราะห์ วิจัย จัดทำยุทธศาสตร์ ชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น ตลอดจนการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนมีฐานรากที่มีความมั่นคง มีเสถียรภาพและมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558) โดยสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตระหนักถึงคุณค่า วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย รวมถึงการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด และกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน ด้วยการพึ่งพาตนเองที่คำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ในชุมชน และการถ่ายทอดภูมิปัญญาที่ช่วยพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ การที่จะสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่สร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นได้ เนื่องจากประชาชนได้มีโอกาส เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ตนเอง (จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ และพงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต, 2559)

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ได้มีการดำเนินการตามองค์ประกอบของการพัฒนาทั้ง 10 องค์ประกอบได้แก่ 1.การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท 2. การขับเคลื่อนแผนชุมชน 3. การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน 4. การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย 5. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6. การขับ

เคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 7. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 8. การแก้ไขปัญหาความยากจน 9. การส่งเสริมอาชีพ 10. การส่งเสริมทุนชุมชน โดยจากการดำเนินการตามองค์ประกอบมาได้ช่วงระยะเวลาพอสมควรแต่ก็ยังคงประสบปัญหาในเรื่องของการพัฒนาในชุมชนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอีกทั้งยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ตรงจุด จากข้อมูลดังกล่าวถ้าเราทราบผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชนว่าอยู่ในระดับใดหรือไม่เพียงใดจะทำให้วิเคราะห์ได้ว่าการดำเนินงานพัฒนาชุมชนได้พัฒนามาถูกทางสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนได้เหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยได้เห็นถึงคำตอบที่สำคัญนี้รวมถึงประโยชน์ของการดำเนินงานพัฒนาชุมชน จึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เพื่อให้ทราบว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เป็นอย่างไร และต้องการทราบว่าเมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

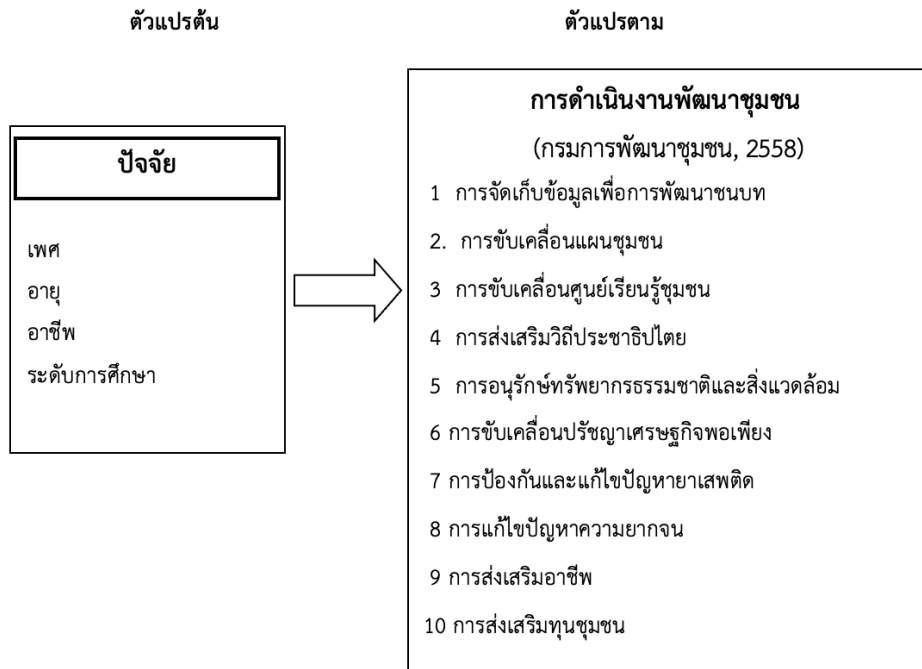
1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาโดยได้นำหลักการตามแนวคิดของกรมการพัฒนาชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558) มาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ” มีสมมติฐานการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ว่าเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยดังนี้

ประชาชนที่มีเพศ, อายุ, อาชีพ, ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนของการใช้วิธีการเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จำนวน 6,062 ครัวเรือน (ข้อมูล จปฐ. อำเภอเขาชะเมา, 2562)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จำนวน 375 คน จาก 375 ครัวเรือน

การหาขนาดตัวอย่าง

1. การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yama-ne (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550 หน้า 48) โดยกำหนดขนาดระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดขนาดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 ซึ่งแทนค่าตามสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N (e^2)}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = ประชากร 6,062 ครัวเรือน

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม กำหนดให้คลาดเคลื่อนได้ 0.05

$$n = \frac{6,062}{1 + (6,062 \times .0025)}$$

n = 375 ครัวเรือน

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวมีค่าเท่ากับ 375 คน

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่เป็นตัวแทนครัวเรือน ในอำเภอเขาชะเมาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เชิงปริมาณในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยทำการศึกษาจากข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม

วิธีประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ แบบสอบถาม การประมวลผลข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ

1.1 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

1.2 ประมวลผลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน โดยใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ และร้อยละ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่

(Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา ทดสอบด้วยสถิติ Independent Sample t-test ในกรณีที่ตัวแปรอิสระไม่เกิน 2 กลุ่ม และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมากกว่า 2 กลุ่ม และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD (Least significant difference test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุป

1. ประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ในภาพรวมอยู่ในผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินงานพัฒนา ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในชุมชนได้อย่างแท้จริงสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิราวรรณ นิลเกตุ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของพงษ์เสถียร เหลืองลงกต และนิภา นภาเศรษฐ์ (2559) ที่ดำเนินการวิจัยเรื่องการดำเนินงานพัฒนาชุมชนของชุมชนบ้านน้ำใส ตำบลทุ่งเบญจาอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่าระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

อยู่ในระดับดีมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาคความยากจน ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เป็นเพราะหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงผู้นำชุมชน ให้ความสำคัญและผลักดันให้การแก้ไขปัญหาคความยากจนในพื้นที่อย่างจริงจัง รวมถึงมีการสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายในชุมชนอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรมส่งผลให้การแก้ไขปัญหาคความยากจน อยู่ในระดับดี

2. การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีการดำเนินงานในระดับปานกลาง เนื่องด้วยบริบทของชุมชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และมีการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นประจำ ซึ่งข้อมูลที่จัดเก็บล้วนมีประโยชน์ต่อคนในชุมชน แต่ในขณะเดียวกัน เมื่อมีข้อมูลที่หลากหลาย รวมไปถึงการบริหารจัดการข้อมูลที่ยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร จึงทำให้ประชาชนนำข้อมูลในชุมชนมาใช้ประโยชน์ได้บางส่วนเท่านั้นไม่สามารถที่จะนำมาใช้ได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพส่งผลให้การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

3. การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีการดำเนินงานในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมาส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรมโดยมีวิถีชีวิตต่างคนต่างดำเนินการและไม่ค่อยมีเวทีให้มีการแบ่งปันความรู้ ส่งผลให้การขับเคลื่อนให้เกิดศูนย์เรียนรู้ในชุมชนจึงยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

4. การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีการดำเนินงานในระดับปานกลาง เพราะประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมายังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลง ระเบียบต่าง ๆ ในชุมชนของตนเอง ส่งผลให้การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่ทำได้สำเร็จในระดับปานกลาง

5. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีการดำเนินงานในระดับปานกลาง สืบเนื่องมาจาก ครัวเรือนในพื้นที่ส่วนใหญ่ ยังมีการกำจัดขยะไม่ถูกวิธีการดูแลสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่มีประสิทธิภาพ

6. การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีการดำเนินงานในระดับปานกลางเนื่องด้วย

ประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนส่วนใหญ่จึงแค่เพียงประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานในพื้นที่ อำเภอเขาชะเมาให้มีความเป็นอยู่ที่เหมาะสมและมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคงตามบริบทของแต่ละครัวเรือน

7. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นว่ามีการดำเนินงานในระดับปานกลางทั้งนี้เป็นเพราะในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีความสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชน อย่างมาก ทั้งสะดวก รวดเร็ว และฉับไว บางครั้งยาเสพติดก็เข้ามาทางโลกออนไลน์ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมาจึงมีความกังวลเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งบางครั้งเห็นการควบคุมของผู้ปกครอง ส่งผลให้ผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง

8. การส่งเสริมอาชีพ ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นว่ามีการดำเนินงานในระดับปานกลางทั้งนี้เป็นเพราะผู้นำชุมชน/กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ยังขาดการดำเนินการในด้านส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมส่งผลให้การส่งเสริมอาชีพมีผลการดำเนินงานในระดับปานกลาง

9. การส่งเสริมทุนชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีการดำเนินงานในระดับปานกลาง ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดการรวมกลุ่ม เน้นการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดการออมเพื่อความยั่งยืนของชุมชน เพราะที่ผ่านมาประชาชนยังขาดการรวมกลุ่มเพื่อระดมทุนในการประกอบอาชีพส่งผลให้ผลการดำเนินงานการส่งเสริมทุนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

10. การขับเคลื่อนแผนชุมชนประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง สืบเนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลชุมชน ยังไม่เป็นระบบ ส่งผลให้การนำข้อมูลด้านต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาค รวมถึงการนำข้อมูลปัญหา ไปใช้ในการวางแผนหมู่บ้าน แผนชุมชนแผนตำบล ยังไม่ตรงกับปัญหาความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ในการเสนอแผนชุมชน ยังขาดการมีส่วนร่วมอีกทั้งยังมุ่งเน้น โครงการ/กิจกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก ส่งผลให้การแก้ไขปัญหายังไม่ครอบคลุมความเดือดร้อนของประชาชนอย่างแท้จริง

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

(1) เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากในปัจจุบันนี้เพศหญิงและเพศชายมีสิทธิเท่าเทียมกันและผู้หญิงสามารถทำงานนอกบ้านเหมือนผู้ชาย ทำให้ระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย บรรเจิด สอพิมาย (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับปิยะศักดิ์ อภิเชษฐ์รัตน์ (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ให้เป็นเมืองน่าอยู่ พบว่าประชาชนที่มีเพศ มีส่วนร่วมในการพัฒนา เทศบาลตำบลบ่อทองให้เป็นเมืองน่าอยู่ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ เสริมพงษ์ อยู่โต (2551) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน เขตบางคอแหลมกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน เหตุผลเป็นเพราะในปัจจุบันสังคมเปิดกว้างยอมรับในความสามารถของผู้หญิง และผู้ชายเท่าเทียมกัน โดยจะเห็นได้ว่าผู้หญิงในพื้นที่อำเภอเขาชะเมาหลายท่าน ได้รับการยอมรับให้เป็นผู้นำชุมชน อาทิ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือนายอำเภอ ดังนั้นประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จึงให้มีความคิดเห็นเรื่องเพศในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

(2) อายุ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัย บรรเจิด สอพิมาย (2550, หน้า 50-52) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมจำแนกตาม อายุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเสริมพงษ์ อยู่โต (2551) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน เขตบางคอแหลม

กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนที่มีอายุน้อย อาจมีข้อจำกัดเรื่องเวลาเนื่องจากอยู่ระหว่างการศึกษา และบางคนอาจไปประกอบอาชีพข้างนอกชุมชนจึงเป็นสังคมแห่งกลาง อีกทั้งผู้ที่มีอายุน้อยก็ยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน และไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่ ซึ่งต่างจากประชาชนที่มีอายุมากกว่าที่มีประสบการณ์การทำงานในหลาย ๆ ด้าน มองภาพการทำงานพัฒนาชุมชนได้ครอบคลุมหลายด้าน และมีมุมมองการพัฒนาที่กว้างกว่าและเห็นความสำคัญ/ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ส่งผลให้ประชาชนที่มีอายุต่างกันจึงมีการดำเนินงานพัฒนาชุมชนต่างกัน

(3) อาชีพ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . สอดคล้องกับงานวิจัย วชิราวรรณ นิลเกตุ (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกันนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วิษณุ หยกจินดา (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันทั้งนี้เนื่องด้วยประชาชนที่มีอาชีพต่างกันย่อมมีมุมมองและประสบการณ์ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนไม่เหมือนกันนั่นเอง

(4) การศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยองไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพงศ์บุญญาบุตร (2552) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า และอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีการดำรงชีวิตประจำวันที่คล้ายคลึงกัน มุมมอง

ด้านการพัฒนาจึงมีลักษณะคล้ายกัน เช่นสมาชิกในครอบครัวมีการดำเนินแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาชุมชนในอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยพบว่าด้านการขับเคลื่อนแผนชุมชนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการขับเคลื่อนแผนชุมชนตั้งแต่การเชิญชวนเข้าร่วมเวทีประชาคมทำแผนชุมชน ร่วมเสนอกิจกรรม/โครงการ การกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วม

ตั้งแต่ต้นทาง ร่วมคิด/รับผิดชอบเพื่อให้ครอบคลุมความต้องการของคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย มาพัฒนาต่อยอด พร้อมยกย่องเชิดชูเกียรติชุมชนที่มีความเข้มแข็ง
2. ควรศึกษากระบวนการดำเนินงานพัฒนาชุมชนทุกขั้นตอน พร้อมทั้งถอดบทเรียน จัดการความรู้ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมาต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2558). *คู่มือปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือน*. สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ และพงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลนายายอาม อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 5(1), 126-159.
- ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ. (2551). *ความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี*. [ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทัศนาศ พงศ์การณกิจ. (2558). บริบทชุมชนภายใต้สังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพายัพ*, 25(58) (1), 7-15.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). วี. อินเทอร์เน็ตพริ้นท์.
- นิภาพร รัตนปริยานุช. (2556). *ความต้องการในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี*. [ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). *แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: เพรส.
- บรรเจิด สอพิมาย. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมืองอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปิยะ ประทีปกรมณี. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิยะศักดิ์ อภิเชษฐ์รัตน์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรีให้เป็นเมืองน่าอยู่*. [ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.